ДО НАУЧНОТО ЖУРИ НА ПРОЦЕДУРА

ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН

„ДОКТОР ПО ПРАВО“ ПРИ ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

БАН ОТ ПЕТЪР СТЕФАНОВ ТОПУРОВ

Р Е Ц Е Н З И Я

от

проф. д-р ПОЛЯ НЕДЕЛЧЕВА ГОЛЕВА

1. ОТНОСНО ПРОЦЕДУРАТА

Докторант Петър Стефанов Топуров е представил дисертация на тема „Правно положение на бенефициера по договора в полза на трето лице“ с оглед присъждането на образователна и научна степен „доктор по право“.

Въз основа на доклад на научния ръководител от 9.02.2022 г. с мнение да бъде открита процедура за защита на дисертацията, на 15.03.2023 г. се проведе заседание на Секцията по гражданскоправни науки към Института за държавата и правото – БАН и се взе решение Секцията да предложи на Научния съвет откриването на процедура по защита, предложи се научно жури и дата за защита на работата. На заседание на научния съвет на ИДП се взе решение за провеждане на открито заседание за защита на дисертационния труд на Петър Стефанов Топуров, докторант в редовна форма на обучение в Секцията по гражданскоправни науки в ИДП на тема „Правно положение на бенефициера по договора в полза на трето лице“, утвърди се научно жури и дата на откритата защита.

Със заповед РД-09-25 от 3.04.2023 г. на Директора на института съм утвърдена за вътрешен член на научното жури, а с решение на научното жури от 10.4.2023 г. съм избрана за председател на научното жури и за рецензент.

2. ОТНОСНО ДОКТОРАНТА

Г-н Топуров е магистър по право след завършване на Юридическия факултет на СУ „Кл. Охридски“ през 2015 г. със специализация: правораздаване, публична администрация, международно право и международни отношения. През периода 2017-2019 г. г-н Топуров преминава успешно курсове за квалификация по юридически английски и юридически италиански, придобива правоспособност за помощник съдебен изпълнител, участва е в програма за докторантска мобилност „Еразъм+“ в Университета в Болоня. След успешно положен изпит за адвокати и младши адвокати от януари 2018 г. е адвокат.

От 02.2021 г. до момента е хоноруван асистент по „семейно и наследствено право“ в ЮФ на СУ „Кл. Охридски“, а от 10.2019 г. работи като асистент в Секцията по гражданскоправни науки към Института за държавата и правото“ при БАН и юрисконсулт в адвокатско дружество.

Автор е на 39 публикации в научни правни списания и сборници. Има изнесени доклади на 25 научни конференции. Участвал е в 5 научни проекти. Носител е на наградата „Иван Евстатиев Гешов“ на Общото събрание на БАН за най-млади учени в направлението „Човек и общество“ 2019 г. и на втора награда на конкурса за най-добра публикация, организиран от Академичния съвет на Центъра за обучение при БАН, 2019 г. Написал е множество становища по проекти на тълкувателни решения на ВКС.

След спечелен конкурс г-н Топуров е зачислен със заповед РД-09-9 от 27.01.2017 г. за докторант в редовна форма на обучение по докторска програма Гражданско и семейно право, ш. 3.6. Право, ш. 3. Социални, стопански и правни науки в Института за държавата и правото при БАН, Секция по гражданскоправни науки за три години. Със заповед РД-09-94 от 15.10.2019 г. е утвърдена промяна на темата на дисертацията „Правно положение на бенефициера по договора в полза на трето лице“. Докторантът е отчислен с право на защита, считано от 10.10.2019 г. със заповед РД-09-98 от 15.10.2019 г.

По време на обучението си в докторантура г-н Топуров е взел изискуемите изпити – по чужд език (английски) и по специалността „гражданско и семейно право“ с оценка Отличен 6.

Докторантът има седем отпечатани или приети за печат научни труда в научни издания на ИДП, на ПУ „Паисий Хилендарски“, Нов български университет и СУ „Кл. Охридски“ с общ брой на кредитите 240. Общият брой на кредитите на докторанта през цялото време на обучението му възлиза на 534.

Гореизложеното ми дава основание да приема, че г-н Петър Топуров е изпълнил всички законови изисквания за обучение на докторанти,

предвидени в Закона за развитие на академичния състав в РБ и правилника за неговото приложение, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИДП при БАН.

3. ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИЯТА „ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА БЕНЕФИЦИЕРА ПО ДОГОВОРА В ПОЛЗА НА ТРЕТО ЛИЦЕ“

Най-високата образователна степен – „доктор по право“ се присъжда на кандидат, който е приключил успешно следване на докторантура и е изготвил самостоятелно дисертация. С дисертацията докторантът трябва да докаже, че е в състояние да изготвя самостоятелно научни разработки. Такава е налице, ако дисертацията съдържа нови научни аспекти. Тя трябва да създава знание, да отговоря на въпроси, които преди това не са били поставяни или да даде нови отговори на въпроси, които са били поставяни досега. В дисертацията си авторът следва да демонстрира своята способност да прави научни анализи и да предлага нови знания по избраната от него тема.

3.1.Г-н Топуров е избрал дисертабелна тема. Доказателствата за това са следните:

А) Темата е актуална, при това не само у нас, но и в другите страни – във и извън Европейския съюз.

Б) Темата е с особено голямо теоретическо и практическо значение предвид обстоятелството, че е посветена на актуален институт на облигационното право, който намира приложение и в търговското право и който досега не е бил обект на монографично изследване.

В) Темата създава възможности докторантът да разгърне своите творчески способности и да доразвие и надгради теорията на облигационното право. Договорът в полза на трето лице е уреден в общата част на гражданското ни право и намира приложение в почти всички дялове на гражданското и търговското право, което изисква широки и задълбочени познания на дисертанта в цялото гражданско и семейно право, област, в която му се присъжда научната степен „доктор по право“. Това е тема, която не само показва способностите на докторанта за креативно новаторско научно мислене, но му открива хоризонта да даде своя принос за развитието на облигационноправната наука. Неговото творческо постижение би било или

утвърждаване на досегашната теория, или създаване на ново учение за правното положение на бенефициера по договора в полза на трето лице. Избраната от автора тема и нейното цялостно изследване, което се прави за първи път в монографски формат би допринесло за развитието на правната наука.

Г) Не на последно място е спорният характер на избраната тема. Неслучайно уводът започва с множество противоречиви становища, на които авторът се е натъкнал в теорията и съдебната практика. Интересна е неговата констатация, че споровете пронизват почти всички въпроси, които поражда уредбата и приложението на разглеждания правен институт. Договорът в полза на трето лице, участието на бенефициер изобщо, е възникнал в миналото, преминал е през настоящето и е устремен към бъдещето и именно в това времево измерение авторът разгръща своята тема.

Изложеното ми дава основание да приема, че принос в правната теория е именно удачният избор на дисертабелна тема.

2. Трудът е представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на правните съчинения. Така, както изисква Правилникът за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в РБ, той е в обем на 354 страници, разпределени в заглавна страница, списък на съкращенията, увод, изложение от шест глави, заключение и библиография. Новото в дисертацията е списъкът на цитираната съдебна практика, разпределена според видовете съдилища – ВКС, ВАС, апелативни, окръжни, районни, арбитражни, нотариална практика, цитирана практика на съдилища от други правни системи.

Дисертацията е подредена в увод, главна част с резултати, библиография, изявление, че трудът е написан самостоятелно и не е плагиатствано.

Представен е и автореферат, който отговаря на минимално задължителните 6 въпроса:

- Каква е причината да се напише тази работа;
- Кои са най-актуалните постановки и пропуски в досегашното разглеждане на темата;
- Кои са въпросите и целите;
- Прилаганите методи;
- Най-важните очаквани резултати;
- Какво влияние ще има работата в практиката и теорията.

Освен това авторефератът е оформен като самостоятелно произведение със съдържание, глави, заключение и публикации по темата и може да се ползва като отделно издание наред с дисертацията. В автореферата е концентрирана квинтесенцията на дисертацията, той изпълнява и ролята на една подробна и разгърната анотация на научния труд.

3.3. Другите научни характеристики на представената дисертация са:

коректно цитиране – правилно и изчерпателно

пълно библиографско описание

пълно описание на емпиричния материал в лицето на използваните и цитирани съдебни решения

самостоятелност на работата

поставяне на обсъждане на една или повече тези

научна проверка на тезите чрез използваните в дисертацията признати методи и теории.

4. Относно научните приноси в дисертацията бих искала да се спра, без претенция за изчерпателност, на следните по-интересни моменти. В хода на тяхното представяне ще изразявам и своята оценка и евентуално ще направя, ако се налага, някои критични бележки:

А) Още в увода авторът показва своята оригиналност и изчерпателност. Това е един от най-подробните и съдържателни уводи на дисертации, които съм срещала в своята дейност по рецензиране на научни съчинения. Уводът е не само в обем на 10 страници, но е изпълнен с конкретика, със собствено съдържание. Той ни въвежда в проблематиката на темата, която се очертава като твърде дискусионна. Ясно и конкретно са формулирани и методите на научно-изследователската работа.

Интересен момент е включването в увода на използваните понятия. Смятам обаче, че материята за същността на договора като договор на общата част на облигационното право, а не на особената му част, не на самостоятелен договор на особената част на ЗЗД, не би следвало да има място в увода, а в тази точка от труда, която разглежда правната му същност. Затова леко ме озадачава прикрепването на пар. 5 в увода като един чужд на увода параграф. В същото време бих искала да изтъква важното изясняване на етимологията на термина „бенефициер“. Поради липсата в нашето

законодателство и теория на единен термин, много полезно е пояснението, което авторът дава на основния термин в неговата работа.

Друго научно достойнство на увода е посочване на обекта, на задачите на научното изследване и неговите цели и тяхното изрично обособяване в отделни параграфи със съответното заглавие.

Б) Същинската част на дисертацията започва с едно обширно, обстойно задълбочено изследване на историческото развитие на възгледите за правното положение на бенефициера при договарянето в полза на трето лице. Не може да не се изтъкне истински научния анализ на развитието на договарянето в полза на трето лице, започващ от римското право и alteri nemo stipulari potest, преминаващ през Средновековието, през особеностите на правната му уредба в Кастилското кралство, отразяващ спецификата на развитието през периода 17-18 век и завършващ с историческото развитие на българската правна уредба. Анализът, отличаващ се с конкретна информация и логична последователност и яснота на изложението, не е самоцелен, а служи за важни изводи, които авторът обобщава в края на първа глава. Смятам, че г-н Топуров обогатява българската наука със задълбочения историкоправен анализ на договора в полза на трето лице, проследявайки развитието му в света през най-важните епохи, през които преминава и разкривайки неговите тенденции, които имат отношение и към съвременното състояние на разглеждания договор. Изводът, който авторът прави в края на историческия анализ, за разширяване на допустимостта на договарянето в полза на трети лица и стремежът към все по-детайлизирана и съвършенна правна уредба, има важно значение при тълкуването на сега действащите правни норми.

Бих препоръчала на автора да премести пар. 5 от глава първа преди пар. 4, който е посветен на развитието на българската правна уредба и който също завършва с извод, отнасящ се до нашата уредба.

В) Историкоправният анализ се допълва с едно не по-малко като обем и значимост сравнителноправно изследване на разглеждания договор, който е обособен в самостоятелна глава - втора. Следва да се отбележи, че при своя анализ докторантът винаги акцентира върху уредбата през вековете и в отделните държави на правното положение на третото лице. Глава втора е структурирана така, че да предоставя на читателя не само информация, но и формулирини важни научни изводи. Чрез обхващането на правните уредби на много държави на света – от Франция и Германия, които присъстват във всяка дисертация, до Монголската народна република и Южна Африка, и

систематизирането им в три групи въз основа на критерия – етап на развитие на правните уредби в областта на договарянето в полза на трети лица, авторът превръща дискрептивния сравнителноправен преглед в научен принос. Той разкрива тенденциите в развитието и на правната уредба и на доктрината и в края на главата ги обобщава в интересни изводи с важно теоретично и практическо значение. Развитието на правното положение на бенефициера върви от забрана на стипулирането в полза на трето лице, през нейното последващо отпадане, разширяване на приложното поле на уговорката в полза на трето лице, за да стигне до законовото закрепване на правото на бенефициера да иска изпълнение на уговореното в негова полза.

Позволявам си да отправя една бележка към прекрасното изложение на историческото и сравнителноправно развитие на правното положение на бенефициера. Авторът пропуска да отбележи постепенното навлизане на законовото право на третото лице и установения в закона пряк иск на лице, което е чуждо на договора, от който черпи право. Би било интересно да се види как това право се вписва в правните системи на отделните държави и през какво историческо развитие то минава. Разбира се, законовото пряко право не е обект на дисертацията, но би могло само да се направи едно сравнение с уговорката в полза на трето лице, за да се получи една цялостна картина на разглеждания институт.

Г) Централно място в изследването заема глава трета – третото лице в договора в полза на трето лице. Авторът е разгледал в отделни глави правното положение на третото лице и ползите, които могат да се уговарят с договора по чл. 22 ЗЗД. Бих искала да се спра на научния принос на дисертацията при изясняване правното положение на третото лице. Най-напред авторът посочва какви постановки са изразени в теорията и кои от тях той приема за безспорни. На следващо място той заявява, че обект на неговото изследване е правното положение на бенефициера в договорите по чл. 22 ЗЗД за учредяване или прехвърляне на вещни права. Посочва, че договорът в полза на трето лице е едно от основните изключения от принципа за относителност на облигационното отношение. Приема, че под договор в полза на трето лице може да се разбира и специалната уговорка между страните, която може да бъде включена в съдържанието на всеки вид договор. Поставя на критичен анализ теориите за правното положение на третото лице – теорията на потвърждението, която признава пряко придобиване на право от третото лице и теорията на приемането, според която бенефициерът придобива уговореното в негова полза право след упражняване на правото на приемане. Слабост на първата теория според автора е липсата на изрична законова норма, а по отношение на теорията на

приемането като недостатък се изтъква липсата на защита на правото на третото лице срещу злоупотреба от промитента. Докторантът се присъединява към теорията на потвърждението като приемлива и възприета в българската правна уредба, но я допълва с предложението да се направят промени de lege ferenda. Неговият научен принос се състои в акцентирането върху защитата на интересите на третото лице и изобщо на най-широк кръг лица, улесняването и опростяването на гражданския оборот. За тази цел той предлага с оглед усъвършенстване на законодателството и пълноценното реализиране на неговата идея за прилагане на теорията на потвърждаването изричното предвиждане на правило за прякото пораждане на правото на третото лице в резултат на сключения между уговарящия и обещателя договор. Защото съществуващата в чл. 22 ЗЗД уредба не дава според думите на автора „стабилна опора на никоя от съществуващите теории... и е причина за създаването на противоречива съдебна практика“ – с. 105. Предложението на докторанта за добавяне в чл. 22, ал. 1, на второ изречение, което да гласи: „Освен ако в закона или договора не е предвидено друго, третото лице придобива пряко право срещу обещателя само по силата на съглашението в негова полза“ – с. 109, заслужава подкрепа като едно съвременно разрешаване на противоречията в приложението на сегашната разпоредба.

Основателността на предложението се потвърждава и от разрешенията на въпросите, поставени в следващата глава пета на дисертацията – защита на интересите на кредиторите на бенефициера, които биха могли да упражнят правото му при липса на желание от негова страна и да предотвратят намаляване на имуществото му чрез иска по чл. 134 ЗЗД. По същите съображения кредиторите на бенефициера биха могли да защитят интересите си с иска по чл. 135 ЗЗД, ако длъжникът им направи отказ от уговорката в своя полза.

Д) Приносни моменти съдържат изложенията в глави четвърта и пета. За първи път в българската литература са изброени и подредени, а след това и детайлно разгледани видовете ползи, които могат да се уговорят. Особено важно практическо значение има вещното право върху недвижим имот като полза за третото лице. Дисертантът отговаря положително на въпроса, дали такава полза е допустима и определя момента на преминаване на вещното право върху бенефициера – сключването на договора между промитента и стипуланта. Трудно обаче може да се приеме тезата му, че отказът на бенефициера от ползата има обратно действие, защото отказът трябва да се впише, а обратното действие би накърнило правната сигурност на вписванията в имотния регистър. Авторът правилно приема в глава пета, че отказът на бенефициера от учредено или прехвърлено му с договора вещно

право върху недвижим имот става с акт по чл. 100 от Закона за собствеността, но не съм съгласна с предложението му de lege ferenda той да има действие ex tunc, защото ако договорът е породил неговото вещно право и е бил вписан, третите лица могат да се позоват на вписването. Така например, възможно е да е учредена ипотека върху правото на собственост на бенефициера, а последващият отказ ще възстанови правото на собственост на промитента и той ще трябва поради обратното действие да придобива имота с вещноправната тежест. В този смисъл не подкрепям второто предложение на докторанта за промяна на законодателството и смятам, че по-правилно е становището за бъдещето действие на отказа от право в тази му част.

Е) Приносни моменти съдържа анализът на адресата на приемането на уговорката от бенефициера и на заявлението на бенефициера за отказа му, въз основа на който авторът стига до извода, че това е промитента. В тази връзка следва да се приеме и предложението на докторанта за изменение на чл. 22, ал. 2 в следния вид: „Уговорката в полза на третото лице не може да бъде отменена, след като то е заявило на обещателя, че иска да се ползва от нея“.

Би следвало да характеризираме като принос за развитието на науката и изложението относно отказа на третото лице от ползата. Съгласна съм, че отказът трябва да бъде формален и вписан в имотния регистър, доколкото ползата се отнася до права върху недвижими имоти – с. 221. В тази връзка подкрепа заслужава и предложението де леге ференда за създаване на нова алинея 4 в чл. 22 ЗЗД. Както вече отбелязах обаче не подкрепям становището на автора за обратното действие на отказа по отношение на вписани в имотния регистър вещни права върху недвижими имоти. Склонна съм да приема обратното становище, което е изразено вече в теорията от А. Калайджиев за действие ex nunc. Има резон в разсъжденията на докторанта на с. 228 и в предложението му за нова алинея 2 на чл. 22 ЗЗД, но тя не трябва да се отнася до вещните права върху недвижими имоти.

Ж) Пълнотата на работата не е възможна без да се разгледат отношенията между бенефициера и промитента, от една страна и между промитента и стипуланта, от друга страна и затова глава шеста е посветена на тях. Отличителна черта на правното изследване е стриктното следване на темата, поради което докторантът разглежда тези отношения само през призмата на правното положение на бенефициера спрямо промитента и спрямо стипуланта. Това обстоятелство е още едно доказателство за

научното умение на дисертанта и за неговата целенасочена мисъл. И тук авторът оставя верен на своя правилен научен подход – изследвайки емпиричния материал – съдебните решения и доктриналните схващания, да обоснове съответната теория и да изрази своето мнение дали я подкрепя или не и евентуално дали няма да предложи собствено виждане по поставените въпроси. Тръгвайки от общоустановеното положение, че бенефициерът не е страна по договора, авторът приема, че още от сключването на договора той придобива качеството на кредитор - с. 235. Неговата теза е, че третото лице е кредитор на промитента и бенефициер на стипуланта. Последният като страна може да упражнява потестативните права по договора – разваляне и унищожаване. Насрещната страна – промитентът пък може да прави на бенефициера възражение за неизпълнен договор, ако такова е налице спрямо стипуланта. Специално внимание се отделя на последиците от отказа на бенефициера и неговото отражение върху стипуланта. В тази връзка докторантът прави поредния научен принос, като предалага нова алинея 3 на чл. 22 ЗЗД, уреждаща последиците от отказа на третото лице. – с. 241. Той превръща теорията си за обратното действие на отказа в правна норма.

Друг съществен момент в глава шеста, е анализът на исковете на стипуланта срещу промитента. Авторът подкрепя разбирането, че стипулантът има право да иска от промитента да изпълни на бенефициера, като твърди, че той не упражнява чуждо право и че в този случай чл. 26, ал. 2 ГПК не се прилагал, защото стипулантът търси защита на две субективни материални права – своето и на бенефициера – с. 243. Тезата не е достатъчно аргументирана, противоречи на правната същност на договора в полза на трето лице, както и на самото схващане на автора, че бенефициерът и стипулантът не са солидарни кредитори. Смятам, че, след като е заявил че приема уговорката в своя полза, бенефициерът затвърдява своето право и стипулантът не може да го упражнява. Последният би имал иск само при отказ на третото лице и докторантът многократно е изразил това правилно виждане. Въпреки това трудно ми е да приема неговото становище, че би следвало да се уреди самостоятелно право на стипуланта да иска изпълнение, но в полза на бенефициера и направеното на с. 259 предложение за добавяне на изр. 1 в сегашната алинея 2 на чл. 22 ЗЗД със следното съдържание : „Уговарящият може да иска от обещателя изпълнение в полза на третото лице“. Смятам, че подобно правило противоречи на частноправната свобода в договорното право. След като е уговорено правото да принадлежи на трето лице, то е този правен субект, който сам решава дали да го упражни или не. Не може друго лице да иска обещателят да изпълнява в негова полза. Накърнява се свободата на разпореждане на третото лице. То може да не иска облагата да идва от изпълнението на промитента. Всъщност може да се натрапи едно нежелано изпълнение. За недостатъчната убедителност на

тезата на автора свидетелства и неговото колебание и от тезата му, че бенефициерът и стипулантът са съкредитори, но не по смисъла на активната солидарност – с. 264.

Приветствам предложението на автора за своевременно уведомяване на бенефициера за наличието на клауза в негова полза, както и възможността промитента да носи отговорност за вреди както спрямо бенефициера, така и спрямо стипуланта, стига обаче те да могат да бъдат доказани.

Струва ми се, обаче, че има противоречие между разсъжденията на автора относно последиците от упражняването на иска по чл. 135 ЗЗД от кредиторите на уговарящия. От една страна той правилно е забелязал, че третото лице няма как да върне равностойността на даденото от уговарящия по договора, защото не той го е получил, а промитентът – с. 308. От друга страна, правейки препоръка за изменение на закона, той потвърждава и остава в сила неправилния текст на закона, вместо да приеме по-добрата редакция на чл. 444, ал. 11 от Кодекса за застраховането – третото лице да върне даденото по договора до размера на получената от него сума, но не повече от платената от уговарящия сума. Или може би да предложи друга редакция на чл. 22 ЗЗД, защото сегашната очевидно е нелогична и несправедлива, както смята и докторантът.

3) Дисертацията завършва със заключение, което обощава резултатите от научното изследване и чийто венец са направените разумни, премислени и аргументирани предложения de lege ferenda. Прави впечатление умението на докторанта да формулира точни, прецизни норми, на основата на сега действащите разпоредби, без излишно разточителство. Предложенията в своя стегнат вид са едни от най-добрите от гледна точка на юридическото майсторство в духа на кратките римскоправни сентенции, които убедено бих могла да препоръчам при бъдещо преработване на закона или при създаването на Граждански кодекс.

Считам обаче че с тях дисертацията трябваше да завърши. Струва ми се излишен пар. 3 „Тенденции в развитието на правния институт“, защото той повтаря написаното преди това в глава първа и в някои от следващите глави, вкл. и в крайното обобщение.

По темата на дисертационния труд са направени четири публикации, които отговарят на науметричните изисквания на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ (Приложение към чл. 1а, ал. 1 на ППЗРАСРБ). При изискван минимум от 30 наукометрични точки, докторантът е постигнал 70 точки, както следва:

Статия	Квалификация според ППЗРАСРБ	Точки
1. *„Критични бележки върху теорията за прякото придобиване на права при договора в полза на трето лице“* В: Сборник с доклади от VII национална конференция на докторантите в областта на правните науки. 2017 г. Издаден от Институт за държавата и правото при БАН,***. стр. 190-197***	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
2. *„Изпълнение на договора в полза на трето лице“* В: Сборник от юбилейна конфенриця „Правото – традиции и перспективи“ по случай 25 г. от създаването на ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“. Издателство „Сиела“. 2018 г.***, стр. 296-311***	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
3. *„Договарянето в полза на трети лица в римското право“* В: Сборник с доклади от IX-та национална конференция на докторантите в областта на правните науки, Институт за държавата и правото, приета за печат: 2019, публикувана: 2020 г., **стр. 99-109**	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
4. *„Възгледите на правните учени през Средновековието относно договарянето в полза на трети лица“* В: Сборник "Право и религия", Университетско издателство на СУ "Св. Климент Охридски", приета за печат: 2020; Публикувана през 2021 г., **стр. 745 – 757**	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
5. *„Правно положение на малолетните и непълнолетните като бенефициери по договори в полза на трети лица“*	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно	10 т.

В: Сборник с доклади от научна конференция „Тридесет години от приемането на конвенцията за правата на детето: предизвикателства и перспективи“, НБУ, приета за печат: 2020; Публикувана през 2022 г., **стр. 216 - 224**	рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	
6. *„Може ли с брачния договор да се правят уговорки в полза на трети лица, извън тези относно издръжката на децата?“* В: Дискусионник Семейно право. Том 1. Брак. Отношения между съпрузите., УИ „Паисий Хилендарски“, приета за печат: 2020; публикувана през 2022 г., **стр. 220-230**.	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
7. *„За уговарянето на вещни права върху недвижими имоти при договора в полза на трето лице“* В: Сборник с доклади от научна конференция по повод 30 години от създаването на Юридическия факултет на ПУ "Паисий Хилендарски", УИ "Паисий Хилендарски", приета за печат: 2022 г.	Статии и доклади, приети за публикуване в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7 (заб. 10 към Приложение към чл. 1а, ал. 1 ППЗРАСРБ)	10 т.
	Общо наукометрични точки	**70 т.**

Заключение: Представената дисертация от г-н Петър Стефанов Топуров е цялостно завършено, пълноценно и същинско научно изследване, което отговаря на всички законови изисквания за дисертация. Неговите безспорни достойнства :

- Дисертабелна тема;
- Всеобхватно изследване на всички въпроси, които темата поставя;
- Целенасочено и концентрирано изследване без отклонение към неотносими въпроси;
- Включване на всички теории и становища както в доктрината, така и в съдебната практика;
- Коректно цитиране на автори и съдебни решения, намерили израз в 768 броя бележки под линия;
- Изключително премерено изложение, което е ясно, стегнато, четимо. Макар и обемна, дисертацията се чете леко и приятно;

- Точен научен стил, коректно използване на терминологията, познаване на правни институти и понятия извън темата но относими към нея, богата правна и историческа култура;
- Точно и пълно библиографско описание;
- Липса на каквито и да е следи от плагиатстване.

Специално внимание бих искала да отделя на автореферата, който е написан като едно умалено произведение на дисертацията и може спокойно да има самостоятелно съществуване и да предостави в съкратен вид съдържанието на труда. С други думи, авторефератът има сам по себе си научна стойност, нещо, което много рядко се среща през последните десетилетия.

Изложеното ми дава основание да приема, че дисертацията „Правно положение на бенефициера по договора в полза на трето лице“ на Петър Топуров съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

Това обстоятелство, както и фактът, че обучението на докторанта отговаря на всички изисквания по Закона за развитие на академичния състав в Република България ми дава основание да предложа на научното жури, на основание чл. 11, ал. 2 от Закона за развитие на академичния състав в РБ на редовен докторант Петър Стефанов Топуров да бъде присъдена научната степен „доктор по право“ в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки. Професионално направление:3.6. Право. Научна специалност: Гражданско и семейно право. Шифър: 05.05.08.

19.05.2023 г. Рецензент:

Проф. д-р Поля Голева